

مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران

طراحی مدل قیمت گذاری خدمات شهرداری در حوزه های مختلف

چکیده :

در این پژوهش شناسایی خدمات شهری قابل قیمت گذاری و در نهایت ارائه مدل قیمت گذاری برای آنها به روش پژوهش توصیفی و پیمایشی صورت گرفته است.

خلاصه :

از آنجا که تامین منابع مالی لازم همواره یکی از چالش های عمده شهرداری ها بوده است و با عنایت به نقش مهم شهرداری ها در توسعه اقتصادی هر کشور، بررسی نظام قیمت گذاری و درآمدی شهرداری ها و اصلاح نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت آنها به منظور ارتقای وضعیت مالی آنها ضروری می باشد. در این راستا، هدف اصلی این پژوهش شناسایی خدمات شهری قابل قیمت گذاری و در نهایت ارائه مدل قیمت گذاری برای آنهاست. روش پژوهش توصیفی و پیمایشی است و قلمرو مکانی آن شهرداری تهران می باشد. ابتدا به روش بررسی مستندات و مصاحبه با واحدها و شرکت ها خدماتی که شهرداری تهران ارائه می کند، شناسایی شدند و ضمن طبقه بندی آنها بر اساس ماهیت به کمک مبانی نظری قیمت گذاری نوع خدمات و اینکه قابل قیمت گذاری هستند یا نه تعیین شد.

در ادامه پژوهش، خدمات اتوبوسرانی، مترو، بزرگراه و تونل و پسماند از طرف کارفرما و بهره بردار (مرکز مطالعات شهر تهران و اداره کل برنامه و بودجه شهرداری) جهت طراحی مدل انتخاب گردید.

بر این اساس با بررسی دقیق مبانی نظری قیمت گذاری، مطالعات تطبیقی و وضعیت موجود قیمت گذاری آن خدمات و مصاحبه با برخی از کارشناسان مطلع برای هر کدام از خدمات مشخص شده به کمک روش های قیمت گذاری و اقتصاد سنجی مدل قیمت گذاری مطلوب طراحی و پیشنهاد شد و در نهایت به عنوان نمونه مدل

قیمت گذاری اتوبوسرانی برای خط میدان بهارستان - میدان شوش با توجه به داده‌های موجود اجرا شد و در این خصوص پیشنهادهای هم ارائه گردید.

شهر: تهران

محدوده پروژه: شهر تهران

جمعیت: ۸۶۴۰۰۰۰

مجری اصلی: بخش خصوصی

شروع: ۱۳۹۴

زمان اجرا: ۱۳۹۵

پیشینه و اهداف:

شهرداری تهران که در بسیاری از موارد به دلیل محوریت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی این شهر در کل کشور خدمات ارائه می‌دهد و به همین دلیل خطوط هزینه خاص خود را دارد، خدماتی را که می‌تواند توسط این شهر ارائه دهد، شناسایی و ارائه می‌دهد. این سازمان از اهمیت بالایی برخوردار است و با توجه به وجود این سازمان و وجود ذینفعان ویژه و در نظر گرفتن حساسیت‌ها و محدودیت‌های قانونی و غیرقانونی در مورد ارزش و قیمت خدمات آن، این اهمیت دوچندان می‌شود. بسیاری از زوایا و ابعاد باید در نظر گرفته شوند.

براین اساس اهداف زیر برای این پروژه در نظر گرفته شده است:

۱- روش‌ها و مدل‌های قیمت‌گذاری را در بخش خدمات عمومی بررسی کنید

۲. مطالعه تجارب کشورهای مختلف جهان در بحث قیمت‌گذاری خدمات

۳- بررسی و شناسایی خدمات ارائه شده توسط شهرداری تهران و طبقه‌بندی و تعیین خدمات با قیمت مناسب

۴- طراحی مدل و الگوهای قیمت‌گذاری خدمات شهری برای خدمات مشخص شده.

مراحل اجرا:

(۱) برنامه ریزی پروژه

(۲) نظریه های مبانی نظری ، از جمله مطالعات تطبیقی و روشها و مدل های قیمت گذاری

(۳) بررسی وضعیت فعلی خدمات شهری ، طبقه بندی آنها و تعیین احتمال قیمت گذاری

(۴) طراحی مدل های قیمت گذاری خدمات و طراحی خدمات مشخص

نتایج:

• مدل پیشنهادی قیمت گذاری برای اتوبوس

• مدل قیمت گذاری مترو

• قیمت گذاری مدل توصیه شده برای بزرگراه ها و تونل ها

• مدل قیمت گذاری پسماند

آموخته ها:

• استفاده از مدل های علمی - اقتصادی برای بهینه سازی قیمت گذاری کالاها و خدمات شهری به ویژه حمل و

نقل عمومی برای جلب مشارکت بیشتر بخش خصوصی.

• قیمت ها یکی از مهمترین ابزارهای مدیریت شهری است. در واقع ، قیمت ها منعکس کننده سیاست و اهداف

مدیریت شهری است. هوای پاک ، ترافیک کمتری ، زندگی سالم تر شهری ، همه نیاز به تعیین قیمت بهینه

کالاها و خدمات شهری دارند.

• قیمت گذاری یک نوع کالاها و خدمات شهری کارایی چندانی ندارد. طیف وسیعی از کالاها و خدمات

وابسته به اقتصاد باید با بهینه قیمت گذاری شوند.

منابع و ماخذ

- انتقایی، میلاد و کاووسی کلاشمی، محمد (۱۳۸۷)، سنجش شکست اراضی شالکیاری در چارچوب رهیافت تابع هزینه مطالعه موردی استان گیلان، فصلنامه اقتصاد و توسعه کشاورزی، سال بیست و پنجم، شماره ۱، صص ۸۵-۸۹.
- اشراقی سامانی، رویا، یزدانی، سعید، صدر اشراقی، مهریار و پیکانی، غلامرضا (۱۳۸۷)، ساختار تولید صنعت پرورش ماهی قزل آلا در استان چهارمحال بختیاری، فصلنامه دانش نوین کشاورزی پایدار، سال چهارم، شماره ۱۰، صص ۱-۱۵.
- جمشیدیان، محمد رضا (۱۳۸۶)، برنامه ریزی و مدیریت لازمه‌های حمل و نقل عمومی، ماهنامه برنامه‌ریزی و مدیریت شهری، سال هشتم، شماره ۸۳.
- حسن آبادی، مهدی و نجارصراف، عباس (۱۳۸۶) مدل جامع نظام بودجه ریزی عملیاتی، چاپ اول، تهران: انتشارات مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران.
- چیمما، شایبر (۱۳۸۲)، چالش‌های مدیریت شهری در مدیریت شهری خط و مشی‌ها و نوآوری‌ها در کشورهای در حال توسعه، (ترجمه پرویز زاهدی)، انتشارات شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- زنوز، بهروز؛ (۱۳۸۸)، تأمین مالی شهرداری‌ها: مبانی نظری نظام درآمدی شهرداری‌ها مجله: اقتصاد شهر، شماره ۲ صص ۴-۲۷.
- روزنامه اعتماد (۱۳۸۵). شماره ۱۳۳۴ به تاریخ ۸۵/۱۱/۲۹، صفحه ۸.
- دادگر، یداله، نظری، روح اله، صیامی عراقی، ابراهیم (۱۳۹۲) دولت و مالیات بهینه در اقتصاد بخش عمومی و کارکرد دولت و مالیات در ایران، مطالعات اقتصاد کاربردی ایران، دوره ۲، شماره ۵، بهار ۱۳۹۲، صفحه ۱-۲۷.
- دانش خوشبو، یوسف (۱۳۹۰)، سازمان‌های دولتی محلی، انتشارات دانشگاه تهران
- سایت‌های www.uan.ir و www.unic.ir
- سایت شهرداری تهران (www.tehran.ir)
- سایت شورای شهر (www.shora.tehran.ir)
- سرایی، محمد حسین، (۱۳۸۴)، طرح پژوهشی بررسی گسترش افقی شهرها و ظرفیت‌های موجود زمین، نمونه موردی شهر یزد
- شرزهای، غلامعلی؛ قمطیری، محمد علی؛ راستی فر، مصطفی (۱۳۸۲)، بررسی ساختار تولید و هزینه محصول برنج؛ مطالعه موردی در استان گیلان، فصلنامه علوم و فنون کشاورزی و منابع طبیعی، سال ششم، شماره ۱، صص ۴۵-۵۷.

- شکیبا مقدم، محمد، (۱۳۸۰)، مدیریت سازمانهای محلی و شهرداریها، نشر میر، چاپ دوم،
- شیخی، م (۱۳۸۰) ، پایان نامه تبیین فرایند شکل گیری و دگرگونی سکونت گاههای خودروی پیرامون کلانشهر تهران مطالعه موردی: اسلام شهر، نسیم شهر و گلستان، دانشکده هنرهای زیبا دانشگاه تهران.
- شیرین بخش، شمس اله (۱۳۸۳)، اقتصادسنجی رهیافت کاربردی (مولفین اچ. آر. صدیقی، ک. آ. هوگو)، چاپ اول، انتشارات آوای نور.
- صادقی، کمال (۱۳۸۹)، برآورد میزان تمایل به پرداخت برای بهبود کیفیت هوا در کلان شهر تبریز، اولین کنفرانس اقتصاد شهری ایران
- صبح خیز زنوری، شلاله، محمد زاده ، پرویز، صادقی، سید کمال (۱۳۹۴) عوامل موثر بر مشارکت بخش خصوصی، به عنوان رهیافتی در تامین منابع پایدار مالی پروژه های شهرداری، اقتصاد و مدیریت شهری : تابستان ۱۳۹۴ ، دوره ۳ ، شماره ۱۱
- صدری، مهران (۱۳۸۴)، برآورد تابع هزینه ترانسلوگ برای صنعت پارچه ایران، پایان نامه دانشکده علوم اقتصادی دانشگاه تهران.
- فرخی، محمد (۱۳۹۰)، بررسی انواع اوراق قرضه شهری، روزنامه دنیای اقتصاد - شماره ۲۳۸۵
- قادری، محسن (۱۳۹۰)، نکاتی کاربردی پیرامون اوراق مشارکت شهرداری ها، روزنامه دنیای اقتصاد - شماره ۲۳۸۵
- قربانی محمد؛ علی فیروز زارع (۱۳۸۸)، ارزش گذاری ویژگی‌هایی مختلف آلودگی هوا در شهر مشهد، مجله تحقیقات اقتصادی ۸۹، صص ۲۱۵-۲۴۱.
- مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران، (۱۳۹۲)، تشکیلات تفضیلی شهرداری تهران
- مقیمی ، سید محمد (۱۳۸۷)، حکومت محلی ، دانشنامه مدیریت شهری و روستایی
- معزی، حسین و همکاران (۱۳۸۸)، "تفکیک و آماده سازی اراضی شهری، چالشی در ناپایداری درآمدهای شهرداری‌ها"، اولین کنفرانس اقتصاد شهری ایران
- ندیری و علیخان گرگانی، احسان (۱۳۹۵) مروری بر روش های قیمت گذاری خدمات شهرداری در حوزه های مختلف، <http://www.mehrnews.com/news/۳۹۲۳۱۹۲>